

FE-102

February-2025

M.Com., Sem.-I

405 : Financial Management

Time : 2:30 Hours]

[Max. Marks : 70

1. નાણાંકીય સંચાલન એટલે શું ? તેનું મહત્ત્વ અને કાર્યક્ષેત્ર સમજાવો. 14

અથવા

1. (A) નાણાં મેનેજરની ભૂમિકાઓ સમજાવો. 7

1. (B) નાણાં કાર્યનો રૂઢિગત અને આધુનિક અભિગમ સમજાવો. 7

2. નાણાંકીય જોખમ અને ધંધાકીય જોખમનો ખ્યાલ દર્શાવીને બંને પ્રકારના જોખમ ઉદ્ભવવાના કારણો સમજાવો. 14

અથવા

2. (A) કેન્સી લિમિટેડના ઇક્વિટી શેર હાલમાં શેરદીઠ ₹ 22.50 લેખે વેચાય છે. નાણાંકીય મેનેજરના મતે 12% લેખે સતત વૃદ્ધિ થશે અને વર્ષને અંતે ડિવિડંડ ₹ 2.50 છે. 7

(1) જો તમે ₹ 25માં આ સ્ટોક ખરીદો તો અપેક્ષિત વળતરનો દર શું હશે ?

(2) જો જરૂરી વળતરનો દર 18% હોય તો શું આ શેર ખરીદવા હિતાવહ છે ?

2. (B) તમે તમારા રોકાણ ₹ 3,00,000ના 40% કંપની Aમાં રોક્યા, જેનો અપેક્ષિત વળતરનો દર 15% છે, 30% કંપની Bમાં રોક્યા, જેનો અપેક્ષિત વળતરનો દર 10% છે અને બાકીના 30% તમે કંપની Cમાં રોક્યા, જેનો અપેક્ષિત વળતરનો દર 12% છે. તમારા પોર્ટફોલિયોનું વળતર અને અપેક્ષિત વળતરનો દર શોધો. 7

3. પ્રથા લિમિટેડ પાસે બે પ્રસ્તાવ છે. જેની વિગતો નીચે મુજબ છે : 14

(1) પ્રસ્તાવ A અને પ્રસ્તાવ B દરેકમાં પ્રારંભિક રોકાણ ₹ 8,00,000નું છે અને પાંચ વર્ષના આયુષ્યના અંતે ભંગાર કિંમત ₹ 80,000.

(2) અંદાજિત નફો (ઘસારા અને કરવેરા પહેલાંનો) નીચે મુજબ છે :

વર્ષ	પ્રોજેક્ટ - A ₹	પ્રોજેક્ટ - B ₹
1	2,00,000	4,00,000
2	3,20,000	3,60,000
3	4,00,000	2,80,000
4	4,80,000	2,00,000
5	5,60,000	1,60,000

- (3) કંપની ઘસારો સીધી લીટીની પદ્ધતિએ ગણે છે અને કરવેરાનો દર 50% છે.
 (4) જોખમનાં પરિબલોને ધ્યાનમાં લઈ પ્રોજેક્ટ-A માટે 15% મૂડી પડતરે અને પ્રોજેક્ટ-B માટે 10% મૂડી પડતરે મૂલ્યાંકન કરવાનું સંચાલકોએ નક્કી કરેલ છે.

બેમાંથી કયો પ્રોજેક્ટ સ્વીકરવો તે ચોખ્ખા વર્તમાન મૂલ્યના આધારે જણાવો.

₹ 1નું પ્રથમ પાંચ વર્ષ માટેનું વર્તમાન મૂલ્ય 10% અને 15% ના દરે નીચે મુજબ છે :

વર્ષ	1	2	3	4	5
વર્તમાન મૂલ્ય પરિબળ @ 10%	0.909	0.826	0.751	0.683	0.620
વર્તમાન મૂલ્ય પરિબળ @ 15%	0.870	0.756	0.658	0.572	0.497

અથવા

3. (A) કાર્યશીલ મૂડી સંચાલનના સિદ્ધાંતો વર્ણવો. 7
 3. (B) ઈષ્ટ કાર્યશીલ મૂડી પર સંપૂર્ણ નોંધ લખો. 7
 4. મૂડી માળખું એટલે શું ? મૂડી માળખાના સંદર્ભમાં ચોખ્ખી આવકનો અભિગમ અને રૂઢિગત અભિગમની ચર્ચા કરો. 14

અથવા

4. (A) નીચેની વિગતો 'નિકી' લિમિટેડને લગતી છે : 7
 ઈક્વિટી શેર મૂડી (દરેક શેર ₹ 10નો) ₹ 1,00,000
 10%નાં ડિબેન્ચર્સ (દરેક ₹ 100નો) ₹ 1,00,000
 વેચાણ ₹ 3,00,000
 ચલિત ખર્ચા ₹ 2,25,000
 સ્થિર ખર્ચા ₹ 25,000
 કરવેરા દર 40%
 આ વિગતોને આધારે કામગીરી લિવરેજની કક્ષા (DOL); નાણાંકીય લિવરેજની કક્ષા (DFL) અને સંયુક્ત લિવરેજની કક્ષા (DCL)ની ગણતરી કરો.
 4. (B) શાહ કેમિકલ્સ લિમિટેડ સંબંધી નીચેની વિગતો પ્રાપ્ય છે : 7
 ઈક્વિટી શેરમૂડી (દરેક શેર ₹ 10નો) ₹ 10,00,000
 11% પ્રેફરન્સ શેર (દરેક શેર ₹ 100નો) ₹ 2,00,000
 અનામત અને વધારો ₹ 18,00,000
 15%નાં ડિબેન્ચર્સ (દરેક ડિબેન્ચર ₹ 100નો) ₹ 20,00,000
 ઈક્વિટી શેર પરના પછીના વર્ષના અપેક્ષિત ડિવિડન્ડનો દર 20% છે. કંપનીની કમાણીનો વિકાસ દર 10% છે. ઈક્વિટી શેરનો સરેરાશ ચાલુ બજારભાવ ₹ 25 છે. રાખી મૂકેલ કમાણીની મૂડી પડતર ઈક્વિટી શેરની મૂડી પડતર કરતાં 3% ઓછી છે એમ ધારો. પ્રેફરન્સ શેર અને ડિબેન્ચરનો ચાલુ બજારભાવ અનુક્રમે ₹ 60 અને ₹ 69 છે. કંપનીને 60% કરવેરા દર લાગુ પડે છે.
 નીચેના આધારે કંપનીની ભારિત સરેરાશ મૂડી પડતર શોધો :
 (1) ચોપડે મૂલ્ય ભાર
 (2) બજાર મૂલ્ય ભાર

- (1) નીચેનામાંથી કયું નાણાંકીય સંચાલનનું પ્રાથમિક કાર્ય નથી ?
 - (a) નાણાંકીય નિર્ણય
 - (b) માર્કેટિંગ નિર્ણય
 - (c) ડિવિડન્ડ નિર્ણય
 - (d) રોકાણનો નિર્ણય
- (2) શેરહોલ્ડરની સંપત્તિમાં વધારો શેના દ્વારા માપી શકાય છે ?
 - (a) કંપનીના દેવાના સ્તરમાં ઘટાડો
 - (b) કંપનીના શેરના ભાવમાં વધારો
 - (c) કંપનીની કુલ આવકમાં વધારો
 - (d) કર્મચારીના સંતોષમાં વધારો
- (3) સંપત્તિ મહત્તમ કરવાના ઉદ્દેશ્યને સામાન્ય રીતે આના દ્વારા માપવામાં આવે છે :
 - (a) રોકાણ પર વળતર (ROI)
 - (b) શેરની બજાર કિંમત
 - (c) શેર દીઠ કમાણી (EPS)
 - (d) કર પહેલાં નફો
- (4) કાર્યશીલ મૂડી સંચાલનનો મુખ્ય ઉદ્દેશ્ય શું છે ?
 - (a) મૂડીનો ખર્ચ ઓછો કરવો.
 - (b) નફો વધારવા માટે
 - (c) ટૂંકાગાળાની જવાબદારીઓ પૂરી કરવા માટે પૂરતા રોકડ પ્રવાહની ખાતરી કરવી.
 - (d) લાંબાગાળાના રોકાણમાં વધારો કરવો.
- (5) મૂડી બજેટિંગ શું છે ?
 - (a) કાર્યકારી મૂડીનું સંચાલન કરવાની પ્રક્રિયા
 - (b) ટૂંકાગાળાના રોકાણ પ્રોજેક્ટ્સનું મૂલ્યાંકન કરવા માટેની તકનીક
 - (c) લાંબાગાળાના રોકાણ અને ખર્ચના મૂલ્યાંકન માટે વપરાતી પ્રક્રિયા
 - (d) રોકડ આવક પ્રવાહ અને જાવક પ્રવાહનું સંચાલન કરવાની પદ્ધતિ
- (6) નીચેનામાંથી કઈ મૂડી બજેટિંગ તકનીક નથી ?
 - (a) ચોખ્ખું વર્તમાન મૂલ્ય (NPV)
 - (b) પરત આપ સમય
 - (c) ઇન્વેન્ટરી ટર્નઓવર રેશિયો
 - (d) આંતરિક વળતરનો દર (IRR)
- (7) ડિવિડન્ડ પોલિસી શું છે ?
 - (a) વધારાની મૂડી એકત્ર કરવા માટે વપરાતી વ્યૂહરચના
 - (b) કંપનીના શેરની કિંમત નક્કી કરવા માટેની પદ્ધતિ
 - (c) જાળવી રાખેલી કમાણીની ગણતરી કરવા માટેની તકનીક
 - (d) શેરધારકોને નફો વહેંચવા માટે કંપનીનો અભિગમ

- (8) નાણાંકીય જામીનગીરીમાં _____ હોય છે.
- (a) ઇક્વિટી શેર (b) ડિબેન્ચર
(c) પ્રેફ. શેર (d) ઉપરોક્ત તમામ
- (9) CAPM મોડલ કોણે આપ્યું?
- (a) વિલિયમ જેમ્સ (b) એમ.જે. ગોર્ડન
(c) હેલી અને શૈલ (d) વિલિયમ શાર્પ
- (10) ફુગાવો ત્યારે થાય છે જ્યારે _____.
- (a) ઉત્પાદન ખર્ચમાં વધારો (b) રાજકીય મુદ્દાઓ
(c) માંગણીઓ સંતોષાતી નથી (d) આમાંથી કોઈ નહીં
- (11) જાળવી રાખેલી કમાણી એ _____ વગરનું ફંડ છે.
- (a) ડિસ્કાઉન્ટ (b) ખર્ચ
(c) વ્યાજ (d) પ્રીમિયમ
- (12) કંપની એક્ટ મુજબ, ડિવિડન્ડ જાહેર કર્યા પછી _____ દિવસની અંદર ચૂકવવું જોઈએ.
- (a) 42 (b) 30
(c) 21 (d) 50

FE-102

February-2025

M.Com., Sem.-I

405 : Financial Management

Time : 2:30 Hours]

[Max. Marks : 70

1. What is financial management ? Explain its importance and scope. 14

OR

1. (A) Explain the roles of Finance Manager. 7
1. (B) Explain traditional and modern approach to finance function. 7

2. Explain the reasons why both types of risk arise by explaining the concept of financial risk and business risk. 14

OR

2. (A) Equity shares of Kensi Limited are currently trading at ₹ 22.50 per share. According to the financial manager, there will be a continuous growth of 12% per share and the dividend at the end of the year is ₹ 2.50. 7

(1) What is the expected rate of return if you buy this stock for ₹ 25 ?

(2) If the required rate of return is 18%, is it worth buying this stock ?

2. (B) You invest 40% of your investment of ₹ 3,00,000 in Company A, whose expected rate of return is 15%, 30% of your investment in company B, whose expected rate of return is 10% and the remaining 30% you invest in company C, whose expected rate of return is 12%. Find your portfolio's return and expected rate of return. 7

3. Pratha Limited has two Proposals, the details of which are as follows : 14

(1) Proposal A and Proposal B each have an initial investment of ₹ 8,00,000 and a scrap value of ₹ 80,000 at the end of five years' life.

(2) The estimated profit (before depreciation and tax) is as follows :

Year	Project – A ₹	Project – B ₹
1	2,00,000	4,00,000
2	3,20,000	3,60,000
3	4,00,000	2,80,000
4	4,80,000	2,00,000
5	5,60,000	1,60,000

- (3) The company calculates depreciation using the straight-line method and the tax rate is 50%.
- (4) Management has decided to assess 15% cost of capital for project-A and 10% cost of capital for project-B considering the risk factors.

State which of the two projects to accept on the basis of net present value.

The present value of ₹ 1 for the first five years at 10% and 15% discount rate is as follows :

Year	1	2	3	4	5
P.V. Factor @ 10%	0.909	0.826	0.751	0.683	0.620
P.V. Factor @ 15%	0.870	0.756	0.658	0.572	0.497

OR

3. (A) Describe the principles of working capital management. 7
3. (B) Write a full note on Optimum working capital. 7
4. What is capital structure ? Discuss the net income approach and traditional approach in the context of capital structure. 14

OR

4. (A) The following details are related to 'NIKI' Limited : 7
Equity share capital (of ₹ 10 each)	₹ 1,00,000
10% Debentures (of ₹ 100 each)	₹ 1,00,000
Sales	₹ 3,00,000
Variable expenses	₹ 2,25,000
Fixed expenses	₹ 25,000
Tax Rate	40%
- Based on these details, calculate the level of operating leverage (DOL); the level of financial leverage (DFL) and the level of combined leverage (DCL).
4. (B) The following details are available regarding Shah Chemicals Limited : 7
Equity share capital (of ₹ 10 each)	₹ 10,00,000
11% Preference Shares (of ₹ 100 each)	₹ 2,00,000
Reserve and Surplus	₹ 18,00,000
15% Debentures (of ₹ 100 each)	₹ 20,00,000
- The next year's expected dividend rate on equity shares is 20%. The growth rate is 10% of the company's earnings. The average current market price of an equity share is ₹ 25. Assume cost of capital of retained earnings is 3% less than cost of capital of equity shares. The current market price of preference shares and debentures is ₹ 60 and ₹ 69 respectively. A tax rate of 60% is applicable to the company.
- Find the Weighted average cost of capital of the company based on the following :
- (1) Book value
 - (2) Market value

Choose the correct option : (Any seven)

- (1) Which of the following is not a primary function of financial management ?
 - (a) Financing decision
 - (b) Marketing decision
 - (c) Dividend decision
 - (d) Investment decision
- (2) An increase in shareholder wealth can be measured by :
 - (a) A reduction in the company's debt levels
 - (b) A rise in the company's stock price
 - (c) An increase in the company's total revenue -
 - (d) An increase in employee satisfaction
- (3) The wealth maximization objective is typically measured by :
 - (a) Return on investment (ROI)
 - (b) Market price of shares
 - (c) Earnings per share (EPS)
 - (d) Profit before tax
- (4) What is the main objective of working capital management ?
 - (a) To minimize the cost of capital
 - (b) To maximize profits
 - (c) To ensure sufficient cash flow to meet short-term obligations
 - (d) To increase long-term investments
- (5) What is capital budgeting ?
 - (a) A process to manage working capital
 - (b) A technique for evaluating short-term investment projects
 - (c) A process used to evaluate long-term investments and expenditures
 - (d) A method for managing cash inflows and outflows
- (6) Which of the following is not a capital budgeting technique ?
 - (a) Net Present Value (NPV)
 - (b) Payback Period
 - (c) Inventory Turnover Ratio
 - (d) Internal Rate of Return (IRR)
- (7) What is dividend policy ?
 - (a) A strategy used to raise additional capital
 - (b) A method for setting the company's stock price
 - (c) A technique for calculating retained earnings
 - (d) A company's approach to distributing profits to shareholders
- (8) Financial securities contain _____.
 - (a) Equity share
 - (b) Debenture
 - (c) Pref. Share
 - (d) All of the above
- (9) Who gave the CAPM Model ?
 - (a) William James
 - (b) M.J. Gorden
 - (c) Haley and Shail
 - (d) William Sharpe

- (10) Inflation occurs when _____.
(a) Cost of production rise (b) Political issues
(c) Demands are not satisfied (d) None of these
- (11) Retained Earnings is a fund without _____.
(a) Discount (b) Cost
(c) Interest (d) Premium
- (12) According to Companies Act, the dividend should be paid within _____ days after declaring it.
(a) 42 (b) 30
(c) 21 (d) 50
- _____